

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Kursplan

Nämnden för utbildningsvetenskap

Institutionen för språk och litteratur

1SVÄ01 Svenska I – inriktning mot arbete i årskurs 7–9, 30 högskolepoäng

1SVÄ01 Swedish I – Swedish for lower secondary school teachers, 30 credits

Huvudområde

Svenska språket

Ämnesgrupp

Svenska/Nordiska Språk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd 2011-05-02

Senast reviderad 2012-12-04 av Institutionen för språk och litteratur. Korrigering av litteraturlistan.

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2013

Förkunskaper

Grundläggande behörighet samt Samhällskunskap 1b / 1a1 +1a2 eller Engelska B, Samhällskunskap A (Områdesbehörighet 6C/A6c).

Mål

Gemensamma förväntade studieresultat:

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- urskilja och redogöra för grundläggande drag i lärarprofessionen i förhållande till ämnet och ämnets didaktik
- identifiera och formulera ämnesdidaktiska frågeställningar i relation till de verksamhetsområden utbildningen förbereder för.

I övrigt gäller de förväntade studieresultaten enligt nedan.

Delkurs 1 Lärarens retorik i tal och skrift, 7,5 hp

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- skriva ändamålsenliga och välstrukturerade sakprosatexter med olika mottagare
- använda retoriska modeller för muntlig och skriftlig produktion
- hålla muntliga framföranden i syfte att praktiskt öva för undervisningssituationer och använda IKT i den processen
- analysera olika typer av samtal i skolsituationen
- redovisa grundläggande kunskaper om lärares professionella skrivande.

Delkurs 2 Grammatik för ämneslärare 7,5 hp

Efter avslutad kurs skall studenten kunna

- redovisa grundläggande kunskaper om språkets byggnad, struktur och funktion
- anlägga ämnesdidaktiska perspektiv på och problematisera grammatikens användningsområden i skolan.

Delkurs 3 Språkbruk och samhälle, 7,5 hp

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- redogöra för grundläggande språksociologiska teorier och begrepp
- redogöra för svenskämnetns historiska bakgrund
- beskriva relationen mellan språkbruk, samhälle, skola och individ
- redogöra för och ge exempel på hur olika språksociologiska faktorer som klass, kön och etnicitet påverkar svenskundervisningen i grund- och gymnasieskolan
- beskriva villkoren för språklig variation och förändring i Sverige.

Delkurs 4 Språklig förändring, 7,5 hp

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- redovisa grundläggande kunskaper om det svenska språkets historiska utveckling
- beskriva skillnader mellan olika språkhistoriska perioder med fokus på ljudsystem, ordbildning, ordförråd, ortografi och syntax
- identifiera och diskutera släktskapsdrag med de nordiska grannspråken ur ett kontrastivt perspektiv
- på en ämnesdidaktisk grund resonera om undervisning i språkhistoria: innehåll, tillämpning och inplacering i skolsystemet utifrån rådande styrdokument.

Innehåll

Övergripande innehåll

Kursen lägger grunden till ett vetenskapligt förhållningssätt och utgör en introduktion till lärarprofessionen i ämnet. Didaktisk teori som behandlas under kursen kopplas ihop med skolans verksamhet genom fältstudiedagar. På motsvarande sätt illustrerar problemställningar uppkomna genom fältstudiedagarna centrala moment i den didaktiska teori som behandlas. Kursen behandlar centrala kunskapsområden inom svenskämnet: retorik, grammatik, språksociologi och språkhistoria.

Delkurs 1. Lärares retorik i tal och skrift, 7,5 hp

Delkursen stärker studentens egen muntliga och skriftliga förmåga och utvecklar kunskaper om de norm- och genrekrafter som råder i olika tal- och skrivsituationer i och utanför skolan. Den egna skrivfärdigheten tränas för att ge fördjupad språklig säkerhet och för att förbereda för undervisning av elever i grund- och gymnasieskolan. Kursen utgår från den klassiska retoriken och inriktas på läraren som retoriker och skribent. Ämnesdidaktiskt grundade metoder för analys av ungdomars samtalspråk och klassrumssamtal introduceras. Delkursen behandlar textupbyggnad och språklig utformning med särskilt fokus på grundläggande vetenskapligt tänkande och skrivande.

Talat och skrivet professionsspråk behandlas, liksom retoriska strategier för klar, korrekt, och ändamålsenlig kommunikation i tal och skrift.

Delkurs 2. Grammatik för ämneslärare, 7,5 hp

Delkursens syfte är att studenterna ska tillägna sig grundläggande kunskaper i svensk grammatik och fonetik. Kursen fokuserar grammatik och grammatikdidaktik i grund- och gymnasieskolan.

Delkurs 3. Språkbruk och samhälle, 7,5 hp

Delkursen tydliggör svensklärares uppdrag i det moderna samhället och innehåller grundläggande språksociologiska begrepp som kan användas för att förstå svenskämnets roll i ett mångkulturellt samhälle. Individens språkbruk i förhållande till kön, etnicitet, ålder, geografisk hemvist och sociokulturell bakgrund är i fokus. Kursen behandlar svenskämnets framväxt och de konkurrerande ämnesuppfattningar som gjort sig gällande i debatten. Svenska språkets ställning i en alltmer internationell värld, minoritetsspråken i Sverige och grannspråksdidaktik belyses. Kursen ger en orientering om språkvård, språkpolitik, språkbruk, språknormer och deras inbördes relationer.

Delkurs 4. Språklig förändring, 7,5 hp

Delkursen syftar till att ge vidgade och fördjupade kunskaper om svenska språkets utveckling från forntid till nutid, med särskilt fokus på didaktiska frågor om studier av språkhistoria i skolan. Syftet är att de studerande ska utveckla en förmåga att använda texter från olika tider i sin kommande yrkesverksamhet. I kursen ingår studier av dialekter, ort- och personnamnshistoria samt studier av grannspråken ur ett språkhistoriskt och kontrastivt perspektiv.

Undervisningsformer

Undervisningen ges i form av föreläsningar, gruppdiskussioner samt obligatoriska seminarieövningar.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Examinationer sker genom skriftliga och muntliga prov och genom aktivt deltagande i seminarier.

Delkurs 1 Lärarens retorik i tal och skrift examineras löpande genom muntliga och skriftliga uppgifter och genom obligatoriska seminarier.

Delkurs 2 Grammatik för ämneslärare examineras genom salstentamen och obligatoriska seminarier.

Delkurs 3 Språkbruk och samhälle examineras genom hemtentamen och obligatoriska seminarier.

Delkurs 4 Språklig förändring examineras genom salstentamen och skriftlig inlämningsuppgift.

För betyg Väl godkänt på hela kursen krävs minst 22,5 hp delkurser med betyget Väl godkänd.

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursvärdering som sammanställs skriftligt och återkopplas till studenterna. Sammanställningen redovisas för aktuella institutionsorgan

och för berört programråd, samt arkiveras av kursansvarig institution.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Gemensam litteratur för samtliga delkurser:

Ask, Sofia. 2011. *Hållbara texter. Grunderna i formellt skrivande*. 2 uppl. Liber. 86 s. ISBN 91-47-07950-9

Ask, Sofia. 2012. *Språkämnet svenska. Ämnesdidaktik för svensklärare*. Studentlitteratur.

Svedner, Per Olov 2010. *Svenskämnet & svenskundervisningen: delarna och helheten; en didaktisk-metodisk beskrivning och handledning*. Kunskapsföretaget.

Svenska skrivregler. Språkrådet. 2008. Liber. 216 s. ISBN 978-91-47-08460-9

Delkurs 1. Lärarens retorik i tal och skrift 7,5 hp

Hoel, Torlaug Løkensgard. 2010. *Skriva på universitet och högskolor: en bok för lärare och studenter*. Studentlitteratur. 262 s. ISBN 978-91-44-05710-1

Kindeberg, Tina. 2011. *Pedagogisk retorik: den muntliga relationen i undervisningen*. Natur & Kultur. 142 s. ISBN 91-27-13006-1

Lindstedt, Inger. 2002. *Textens hantverk: om retorik och skrivande*. Studentlitteratur. 146 s. ISBN 91-44-02286-7

Skolverket. 2008. *Allmänna råd för den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen*. Fritzes. www.skolverket.se/publikationer?id=211

Strömquist, Siv (red.). 1992. *Tal och samtal*. Studentlitteratur. 212 s. ISBN 91-44-34721-9 (urval)

Sundin, Maria. 2010. *Klarspråk i skriftliga omdömen*. SKL Kommentus. 103 s. ISBN 978-91-7345-229-8

Didaktisk litteratur

Palmér, Anne. 2010. *Muntligt i klassrummet om tal samtal och bedömning*. Studentlitteratur. 191 s. ISBN 978-91-405470-4

Sigrell, Anders. 2008. *Retorik för lärare: konsten att välja språk konstruktivt*. Retorikförlaget. 132 s. ISBN 978-91-86093-03-7

Material som tillhandahålles av institutionen. Ca 100 s.

Delkurs 2. Grammatik för ämneslärare 7,5 hp

Engstrand, Olle. 2007. *Fonetik light: [lajt]: kortfattad ljudlära för språkstudier och uttalsundervisning*. Studentlitteratur. 135 s. ISBN 978-91-44-04399-9

Josefsson, Gunlög. 2010. *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare*. Studentlitteratur. 150 s. ISBN 978-91-44-05204-5

Josefsson, Gunlög. 2009. *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare. Övningar med facit och kommentarer*. 2. uppl. Studentlitteratur. 205 s. ISBN 978-91-44-05205-2

Josephson, Olle. 1991. "Varför en lätt text kan vara svår att förstå" I: Elsie Wijk-Andersson (red.). *Kultur – text – språk. Det finns mer i en text än ord*. Hallgren & Fallgren. 10 s. ISBN 91-7382-683-9

Didaktisk litteratur

Boström, Lena & Josefsson, Gunlög. 2006. *Vägar till grammatik*. 1. uppl. Studentlitteratur. 213 s. ISBN 91-44-03785-6 (urval)

Brodow, Bengt & Nilsson, Nils-Erik. 2000. *Retoriken kring grammatiken. Didaktiska perspektiv på skolgrammatik*. Studentlitteratur. 167 s. ISBN 91-44-01340-X

Reichenberg, Monica. 2001. "Rösten i läroboken". I *Språkvård*. 6 s.

Material som tillhandahålles av institutionen. Ca 100 s.

Delkurs 3. Språkbruk och samhälle 7,5 hp

Bellander, Theres. 2008. "hallo babe..tack såå mkt för ditt mess!": Om ungdomars skrivande inom olika kommunikativa verksamhetstyper. I: *Ungdomskulturer – äger eller suger?: möjliga möten inom svenskämnet*. Svenskläraryrkeförbundet årskrift. Natur & Kultur. 13 s. ISBN 978-91-27-41515-7

Edlund Ann-Catrine, Erson, Eva & Milles, Karin. 2007. *Språk och kön*. Norstedts akademiska förlag. 256 s. ISBN 978-91-7227-452-5

Einarsson, Jan. 2009. *Språksociologi*. Studentlitteratur. 403 s. ISBN 978-91-44-05326-4

Melin, Lars. 2007. *Vett och etikett i språket*. Nordstedt akademiska förlag. 235 s. (urval). ISBN 978-91-7227-520-1

Thavenius, Jan (red.). 1999. *Svenskämnets historia*. Studentlitteratur. (urval 55 s.) ISBN 91-44-00955-0

Didaktisk litteratur

Ask, Sofia (red.). 2005. *Perspektiv på didaktik: svenskämnet i fokus*. Natur & Kultur. (urval, 20 s.) ISBN 91-27-63395-0

Madsen, Lis (red.). 2006. *Nabosprogsdidaktik* Dansklærerforeningen. (urval 200 s.) ISBN 87-7996-224-6

Material som tillhandahålles av institutionen. Ca 100 s.

Delkurs 4. Språklig förändring, 7,5 hp

Josephson, Olle. 2011. "Ju". *Ifrågasatta självklarheter om svenskan, engelskan och alla andra språk i Sverige*. Norstedts. 203 s. ISBN 91-1-303868-0

Pettersson, Gertrud. 2005. *Svenska språket under sjuhundra år: en historia om svenskan och dess utforskande*. Studentlitteratur. 290 s. ISBN 91-44-03911-5

Sletten, Iben Stampe (red.) (2005). *Nordens språk med rötter och fötter*. Köpenhamn: Nordiska ministerrådet.

Tillgänglig på Internet: www.norden.org/sv/publikationer/publikationer/2004-008

Didaktisk litteratur

Svedner, Per Olov. 2010. *Svenskämnet & svenskundervisningen: delarna och helheten; en didaktisk-metodisk beskrivning och handledning*. Kunskapsföretaget.

Material som tillhandahålles av institutionen. Ca 100 s.